

Versie 1.0

Versie 2.0

Inleiding

In de periode tot 2030 is de ambitie om jaarlijks 100.000 woningen te realiseren. Tot 2030 is er een opgave om tot 900.000 woningen te bouwen.

Dat betekent concreet: zo snel mogelijk, zo veel mogelijk woningen realiseren. Woningen die passen bij de huidige woonwensen en die ook voldoen aan de woningbehoefte op de lange termijn. Tegelijkertijd hebben we de taak om zo toekomstbestendig duurzaam mogelijk te bouwen.

Uitgangspunt zijn de landelijke doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie, circulariteit en de energietransitie.

Het convenant verwijst daarnaast naar andere initiatieven zoals de 'Afspraken klimaatadaptief bouwen', Programma Regionaal Programmeren, 'Samen versnellen naar het nieuwe normaal' en de 'Citydeal circulair en conceptueel bouwen'.

+ Mogelijk kostenvoordeel door schaal in de toepassing van oplossingen

In de periode tot en met 2030 is de ambitie om totaal 900.000 woningen te realiseren.

Dat betekent concreet: zo snel mogelijk, zo veel mogelijk woningen realiseren, maar dan wel woningen die passen bij de woonwensen van gebruikers én die 'toekomstbestendig' zijn in termen van de grote maatschappelijke opgaven zoals klimaat, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving.

Uitgangspunten zijn de landelijke en Europese doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie, circulariteit, natuur en de energietransitie.

Het convenant verwijst daarnaast naar andere initiatieven zoals de 'Afspraken klimaatadaptief bouwen', Programma Regionaal Programmeren, 'Samen versnellen naar het nieuwe normaal' en de 'Citydeal circulair en conceptueel bouwen'.

+ Mogelijk kostenvoordeel door schaalvergroting in de toepassing van oplossingen

Opzet convenant

Het voorliggende convenant bestaat uit twee delen: De overwegingen en afspraken die de ondertekenaars onderschrijven en de bijlagen met daarin het toetsingskader.

Brons ligt dicht tegen het wettelijk minimum aan, zilver stijgt daar nog verder bovenuit en goud is echt een koplopers-ambitie.

In bijlage 1 wordt een totaaloverzicht van het toetsingskader getoond, waar in bijlage 2 de inhoud van het kader verder wordt uitgewerkt (per onderwerp wordt beschreven wat het doel is, welke indicatoren daar onderdeel van uitmaken en welke normen passen bij brons, zilver en goud).

Na ondertekening van het convenant volgt een leertraject waarin nadrukkelijk wordt gewerkt aan de integraliteit tussen de thema's en aan het uitwerken van de indicatoren in maatregelen. Daarbij staat het doel centraal om maatregelen te selecteren die elkaar zo veel mogelijk versterken en meerdere thema's tegelijk bedienen. Daarnaast is er ook aandacht in de uitwerking om te onderzoeken of maatregelen elkaar ook kunnen tegenwerken. Er wordt ook een evaluatiecyclus en monitoring van de verschillende maatregelen uitgewerkt. Dit wordt verder toegelicht in bijlage 3.

Dit convenant bestaat uit twee delen: 1) de overwegingen en afspraken die de ondertekenaars onderschrijven, en 2) het toetsingskader inclusief toelichting.

Brons ligt dicht tegen het wettelijk minimum aan, zilver stijgt daar verder bovenuit en goud is echt een koplopers-ambitie.

Deel 2 geeft het totaaloverzicht van het actuele toetsingskader met in bijlage 1 een nadere toelichting (per onderwerp wordt beschreven wat het doel is, welke indicatoren daar onderdeel van uitmaken en welke normen passen bij brons, zilver en goud).

Het platform rond het convenant beoogt een leertraject te bieden om de toepassing van het convenant in de praktijk te ondersteunen.

In bijlage 4 wordt de totstandkoming van het convenant verder toegelicht en in bijlage 5 staat het proces na ondertekening centraal.

Deel 1 - Overwegingen en afspraken

Overwegingen

+ De ondertekenaars hebben te maken met klimaatveranderingen en grondstoffen schaarste en de gevolgen daarvan hebben een grote impact op de maatschappij. Ondertekenaars willen daarom toekomstbestendig bouwen en daarbij gezamenlijk optrekken om te leren en om te versnellen. De ondertekenaars volgen hiermee het klimaatakkoord van Parijs, het Nederlandse klimaatakkoord, het Nederlandse grondstoffenakkoord, de besluitvorming als onderdeel van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en andere nationale en internationale afspraken waar men zich in Nederland aan heeft gebonden.

+ Door ambities op verschillende thema's (zoals energieneutraliteit en circulariteit) optimaal te combineren kunnen duurzaamheidsambities effectiever en goedkoper gerealiseerd worden.

+ De ondertekenaars hebben te maken met onder andere klimaatveranderingen en grondstoffen schaarste, en de gevolgen daarvan hebben een grote impact op de maatschappij. Ondertekenaars willen daarom toekomstbestendig bouwen en daarbij gezamenlijk optrekken om te leren en om te versnellen. De ondertekenaars volgen hiermee het klimaatakkoord van Parijs, andere EU-richtlijnen, het Nederlandse klimaatakkoord, het Nederlandse grondstoffenakkoord, de besluitvorming als onderdeel van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en andere nationale en internationale afspraken waar men zich in Nederland aan heeft gebonden.

+ Door ambities op verschillende thema's (zoals klimaatadaptatie en natuurinclusief) optimaal te combineren kunnen duurzaamheidsambities effectiever en goedkoper gerealiseerd worden.

+ Om bij te dragen aan een uniformering op landelijk niveau en eventuele bouwsectorbrede afspraken en normen, worden de bevindingen die ontstaan binnen de context van dit convenant zoveel mogelijk buiten de eigen regio gedeeld

De afspraken

1. De ondertekenaars streven ernaar om na ondertekening alle nieuwe afspraken over nieuwbouwlocaties en gebiedstransformaties met sloop/nieuwbouw binnen Nederland zo toekomstbestendig en duurzaam mogelijk te ontwikkelen door gebruik te maken van het toetsingskader. De ondertekenaars nemen daarbij de kwaliteit van de leefomgeving, milieu, technische, financiële en economische aspecten mee en doen dit zoveel mogelijk met behoud van betaalbaarheid, volume en snelheid van de bouwopgave.

2. De ondertekenaars streven naar een integrale aanpak op het gebied van de volgende thema's: Energiepositief/ energieneutraal bouwen; Circulair bouwen; Klimaatadaptief bouwen; Natuurinclusief bouwen; Duurzame mobiliteit en Gezonde leefomgeving in relatie tot nieuwbouw.

7. De ondertekenaars zoeken actief de samenwerking op om gezamenlijk oplossingen te vinden voor de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid waar we voor staan.

+ Om bij te dragen aan een uniformering op landelijk niveau en eventuele bouwsectorbrede afspraken en normen, worden de bevindingen die ontstaan binnen de context van dit convenant zoveel mogelijk gedeeld

1. De ondertekenaars streven ernaar om na ondertekening alle nieuwbouwlocaties en gebiedstransformaties met sloop/nieuwbouw binnen Nederland zo toekomstbestendig en duurzaam mogelijk te ontwikkelen door gebruik te maken van het toetsingskader. De ondertekenaars nemen daarbij de kwaliteit van de leefomgeving, het milieu, en technische-, financiële- en economische- aspecten mee en doen dit zoveel mogelijk met behoud van betaalbaarheid, volume en snelheid van de bouwopgave.

2. De ondertekenaars streven naar een integrale aanpak op het gebied van de in het toetsingskader opgenomen thema's, in relatie tot nieuwbouw.

7. De ondertekenaars zoeken actief de samenwerking op om gezamenlijk oplossingen te vinden voor de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid.

Afspraken over handelingsperspectief

1. Uitgaande van de genoemde streefdatum van 1 januari 2023 is niveau brons - zoals gespecificeerd in bijlage 1 - met ingang van die datum in principe het minimale prestatieniveau voor duurzaamheid voor alle nieuwe woningbouwprojecten en gebiedstransformaties met sloop/nieuwbouw. Daarnaast wordt gestreefd naar het halen van een hoger ambitieniveau (zilver of goud, zoals bepaald in het convenant).

3. Na ondertekening gaan de ondertekenaars gezamenlijk aan de slag met de verdere uitwerking om het convenant in het beleid en in de praktijk te brengen (bijlage 5).

4. De ondertekenaars zorgen ervoor dat zij deze afspraken en het toetsingskader verbeteren en bij opvolgende versies waar nodig aanscherpen of versoepelen. Dit gebeurt via de route van evaluatie en monitoring.

7. In principe worden bij ieder project alle indicatoren toegepast. Per project wordt per indicator een passend ambitieniveau gekozen. Daarmee kan invulling worden gegeven aan de individuele prioriteiten van gemeenten.

1. Niveau brons -zoals gespecificeerd in het toetsingskader- is in principe het minimale prestatieniveau voor duurzaamheid voor alle nieuwe woningbouwprojecten en gebiedstransformaties met sloop/nieuwbouw. Aanvullend wordt gestreefd naar het halen van een hoger ambitieniveau (zilver of goud) per zelf te kiezen thema of indicator. Bij elke lancering van een nieuwe versie geldt de datum van lancering als toepassingsdatum van het geactualiseerde kader.

2. Na ondertekening gaan de ondertekenaars gezamenlijk aan de slag met de verdere uitwerking om het convenant in het beleid en in de praktijk te brengen.

3. De ondertekenaars dragen bij aan de permanente verbetering van deze afspraken en het toetsingskader via de route van evaluatie en monitoring.

6. In principe worden bij ieder project alle indicatoren toegepast op minimaal niveau brons.

11. Onderdeel van het leertraject is onderzoeken en vaststellen hoe de ondertekenaars de voortgang van de toepassing van dit convenant gaan monitoren.

12. De ondertekenaars stellen in de eerste maanden na ondertekening documentatie op voor de implementatie van deze afspraken in bouwprojecten, gebiedsontwikkeling processen en de publieke borging. Dat doen de ondertekenaars onder andere door het opstellen en doorlopen van een 'leertraject' tijdens de implementatie.

9. De ondertekenaars delen ervaringen met het convenant binnen het leertraject.

10. De ondertekenaars spannen zich in om het toetsingskader in de eigen processen en procedures te integreren zodanig dat het kader kan worden toegepast in bouwprojecten en gebiedsontwikkelingen.

Slotbepalingen

+ Dit convenant wordt aangegaan voor de periode vanaf de datum van ondertekening voor minimaal 1 jaar. Per jaar wordt deze stilzwijgend verlengd. Het convenant geldt voor alle projecten van deelnemende partijen, waarbij per project verschillende ambitieniveaus gesteld kunnen worden.

+ Dit convenant wordt aangegaan voor de periode vanaf de datum van ondertekening voor minimaal 1 jaar. Per jaar wordt deze stilzwijgend verlengd.

+ Het convenant geldt voor alle projecten van deelnemende partijen met brons als minimum niveau.

+ Toetreding tot en ondertekening van het convenant staat open voor gemeenten, woningcorporaties, bouwbedrijven, waterschappen, waterbedrijven, architecten, installateurs, hoveniers, en andere partijen die betrokken zijn bij de woningbouwopgave en de afspraken van het convenant willen onderschrijven. Toetreding kan na het moment van ondertekening door schriftelijk een verzoek hiertoe in te dienen.

+ Bij het convenant horen de volgende bijlagen: Het toetsingskader DGPI (inclusief Indicatoren en ambitieniveaus en kostenindicatie); Uitwerking van het toetsingskader per onderwerp; Leertraject; De totstandkoming van het convenant; Na de ondertekening, aan de slag met het convenant; Bronnen. Deze bijlagen vormen een integraal onderdeel van het convenant.

Deel 2 - Het toetsingskader

Voor de wijzigingen in deel 2 - Het toetsingskader wordt verwezen naar de Nota van wijzigingen. In die nota zijn het eerder gehanteerde toetsingskader en het geactualiseerde toetsingskader beiden volledig getoond.

Bijlage 2: Het toetsingskader - Uitwerking per onderwerp

+ Toetreding tot en ondertekening van het convenant staat open voor gemeenten, woningcorporaties, bouwbedrijven, waterschappen, waterbedrijven, architecten, installateurs, hoveniers, en alle andere partijen die betrokken zijn bij de woningbouwopgave en de afspraken van het convenant willen onderschrijven.

+ Integraal onderdeel van het convenant is Deel 2 met daarin het toetsingskader (inclusief Indicatoren en ambitieniveaus) en de nadere toelichting daarop.

Bijlage 1: Het toetsingskader - Toelichting

Deze bijlage geeft een overzicht van de indicatoren per onderwerp. Door alle nieuwbouw-initiatieven volgens dezelfde indicatoren te toetsen ontstaat er een level playing field binnen de ondertekenende provincies. De indicatoren zijn opgesteld volgens leidende principes en sturen op prestaties. In het vervolgtraject zal worden gewerkt aan de vertaling van deze prestatie-indicatoren naar mogelijke maatregelen. Daarbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de integraliteit tussen de thema's.

In deze bijlage worden de indicatoren nader toegelicht.

Bovenop de wettelijke eisen stelt dit convenant op alle indicatoren een extra ambitie (brons, zilver of goud).

Dit convenant stelt op alle indicatoren een extra ambitie uitgedrukt in brons, zilver en goud.

De indicatoren en ambitieniveaus dienen als een instrument om de gevraagde ambitie per nieuwbouwproject door de gemeente zelf te toetsen.

De indicatoren en ambitieniveaus dienen als een instrument om de gewenste ambitie per nieuwbouwproject door de opdrachtgever zelf te kunnen opstellen en toetsen.

Het is daarom anders dan een certificering instrumenten zoals GPR Gebouw en BREEAM-NL waar externe experts voor nodig zijn.

Het is daarom anders dan certificeringsinstrumenten zoals GPR Gebouw en BREEAM-NL waar externe experts en assessoren de duurzaamheidsprestaties van ontwerp en realisatie onafhankelijk vaststellen.

Energie

Thema 1 - Energie

Zie Nota van wijzigingen.

Zie Nota van wijzigingen.

Circulaire economie

Thema 2 - Circulariteit

Deze wordt de komende jaren stapsgewijs aangescherpt tot 0,50 in 2030.

Deze wordt naar verwachting de komende jaren stapsgewijs aangescherpt tot 0,50 in 2025.

Verschillende (rijks)overheden en bouwbedrijven werken samen, in het kader van het landelijk Cirkelstad project Samen Versnellen, toe naar het presenteren van 'Het Nieuwe Normaal' voor circulair bouwen, in 2023. Dit wordt een 'norm' met haalbare en ambitieuze prestaties voor de gebouwde omgeving.

Voor de indicatoren in dit convenant putten we uit deze normen. Op dit moment is de 0.2 versie beschikbaar, deze zal in de periode tot 2023 worden geactualiseerd [12]. In navolging van een actualisatie van Het Nieuwe Normaal kunnen de indicatoren in dit convenant ook worden geactualiseerd.

Op landelijk niveau wordt naar verwachting in 2022 een opzet voor een materialenpaspoort vastgesteld. Het is daarom een sterke aanbeveling om per project een materialenpaspoort op te stellen. Het paspoort kan dienen als 'bewijslast' voor de indicatoren binnen het thema circulariteit en kan gebruikt worden voor de evaluatie van het convenant.

Verschillende (rijks)overheden en bouwbedrijven hebben samengewerkt aan 'Het Nieuwe Normaal' om te komen tot een gezamenlijke taal en 'norm' voor de gebouwde omgeving gebaseerd op feitelijke prestaties

Voor de indicatoren in dit convenant is het Nieuwe Normaal een belangrijke bron. Actualisaties van Het Nieuwe Normaal worden in beginsel gevolgd bij evaluaties en aanpassingen van het convenant.

Materialen- of grondstoffenpaspoorten zijn belangrijke gegevensdragers voor toekomstig hergebruik van (bouw)materialen. Het is vooralsnog niet als indicator opgenomen, maar aangezien het tevens als 'bewijslast' kan dienen bij oplevering én bij evaluatie van het thema Circulariteit in dit convenant wordt aanbevolen om dit op gebouw- en eventueel op gebiedsniveau uit te vragen. Er wordt gewerkt aan een nationale standaard.

Duurzame mobiliteit

Zie Nota van wijzigingen.

Klimaatadaptatie

Thema 3 - Duurzame mobiliteit

Zie Nota van wijzigingen.

Thema 4 - Klimaatadaptatie

Zie Nota van wijzigingen.

Natuurinclusiviteit en biodiversiteit

Natuurinclusief ontwikkelen is een vorm van duurzaam bouwen waarbij zodanig gebouwd en ingericht wordt dat een bouwwerk, en de omliggende openbare ruimte, bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en algemene natuurwaarden.

Gezonde leefomgeving

Zie Nota van wijzigingen.

Algemene wijzigingen

NB: Het kan voorkomen dat niet álle punt- en kommawijzigingen zijn meegenomen in dit document. Zo zijn zoveel mogelijk dubbelingen uit de vorige versie gehaald, maar deze zijn niet letterlijk opgenomen in dit document. Dit document bevat enkel inhoudelijke wijzigingen en toevoegingen.

Zie Nota van wijzigingen.

Natuurinclusief ontwikkelen is een vorm van toekomstbestendig bouwen waarbij zodanig gebouwd en ingericht wordt dat een bouwwerk, en de omliggende openbare ruimte, bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en algemene natuurwaarden.

Zie Nota van wijzigingen.